

مقدمه

ناباروری یکی از شایعترین اختلالات بین زوجین است، که در ایران ۳۹.۹ درصد مربوط به علل مردانه و ۴۰.۳ درصد مرتبط با علل زنانه و ۱۰.۱ درصد از موارد نازایی مربوط به علت های ناشناخته می باشد. (۱) ناباروری به صورت عدم بروز بارداری به مدت یک سال نزدیکی محافظت نشده تعریف می گردد. (۲) این اختلال دارای ابعاد فردی، اجتماعی، خانوادگی بوده و جهت بقای نسل دارای اهمیت فراوان می باشد. طب ایرانی یکی از مکاتب طب مکمل و کل نگر و دارای راهکارهای مناسب و متفاوت در جهت بهبود و درمان این اختلال است که پژوهش حاضر، به ارائه این روش ها در طب ایرانی پرداخته است.

مواد و روش ها

این مطالعه یک تحقیق مروری بر اساس داده ها و اطلاعات جمع آوری شده با استفاده از کلید واژه هایی از جمله ناباروری، باروری، عسر حبل، infertility و سایر واژگان مرتبط با ناباروری و انواع روش های درمان آن، از منابع معتبر طب ایرانی از جمله قانون ابن سینا، اکسیر اعظم، طب اکبری، خلاصه الحکمه، کامل الصناعه، ذخیره خوارزمشاهی، معالجات عقیلی و غیره و همچنین جستجوی مقالات مرتبط فارسی و انگلیسی در پایگاه های جستجو از جمله Pubmed، Magiran, SID، google scholar و تحلیل آنها، می باشد.

نتایج و بحث

بر اساس متون طب ایرانی، ناباروری دارای علل گوناگون عملکردی و ساختمانی در زن و مرد است که در درمان آنها علاوه بر سلامت دستگاه تناسلی، نیاز به سالم بودن سایر اعضا، از جمله قلب، مغز، کبد و معده می باشد که در درمان و ارتقای سلامت آنها روش های مختلفی از جمله توجه به شش اصل ضروری زندگی (سته ضروریه) و تلاش برای بهبود آن (شامل بهداشت آب و هوا، نوع تغذیه، خواب و بیداری متعادل، حبس و دفع مواد از بدن و توجه به حرکت و سکون بدنی و بهداشت روان) (۴۰۳)، یکی از مهمترین بخش های قابل توجه است. پس از آن بر اساس علت ایجاد ناباروری، استفاده از انواع داروهای گیاهی تکی (مانند انار، پیاز، هویج، انجیر و غیره) و یا داروهای ترکیبی خوراکی و موضعی در زنان (مانند انواع شیاف های واژینال) و در مردان (بر آلت تناسلی) مورد استفاده قرار میگیرد. در این میان استفاده از اعمال دستی از جمله روش های انجام حجامت، بادکش، ماساژ، انواع روش های جراحی کمک کننده می باشد و همچنین توصیه های نحوه و آداب روابط زناشویی که در متون طب ایرانی ذکر شده اند، حائز اهمیت هستند. (۶۰۵)

استفاده از این روش های کمک باروری و ارتقا دهنده سلامت بدنی، جنسی و روانی زوجین در طب ایرانی، می تواند پنجره جدیدی در مبحث درمان ناباروری گشوده و در این زمینه به تنهایی یا در کنار روش های درمانی طب کلاسیک، راهگشا باشد.

منابع

۱. دیرکوند مقدم، اشرف، دل پیشه، سایه میری. بررسی میزان ناباروری در ایران به روش مرور سیستماتیک. مجله زنان، مامایی و نازایی ایران. ۲۰۱۳؛ ۱۶(۸۱): ۱-۷. Dec 22;16(81):1-7
2. Oliva A, Spira A, Multigner L. Contribution of environmental factors to the risk of male infertility. Human reproduction. 2001 Aug 1;16(8):1768-76.
۳. عقیلی علوی شیرازی، سید محمد حسین: خلاصه الحکمه. تحقیق، تصحیح و ویرایش: ناظم، اسماعیل. ج ۱، موسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل، انتشارات اسماعیلیان، تهران، ۱۳۸۵.
۴. اخترى الهام، تن ساز مؤگان، مکبری نژاد روشنگر، بیوس سودابه. مروری بر جایگاه اعراض نفسانی و اثر آن بر نازایی: از گذشته تا امروز. مجله طب سنتی اسلام و ایران ۱۳۹۲؛ ۴ (۳): ۲۴۶-۲۵۴.
۵. احمدوندز، منتظرالقائما، کثیریم، & علیانف. (۲۰۱۹). روش های جراحی و درمان های یدوای بیماری های رحمی زنان از منظر طبای اسلامی (از قرن سوم تا نهم قمری). مجله تاریخ پزشکی - علمی پژوهشی، ۱۱(۳۸)، ۷-۱۸.
۶. مستاجران زینب، امتیازی مجید. بررسی علل ناباروری زنان و توصیه های غذایی در طب ایرانی. مجله طب سنتی اسلام و ایران ۱۳۹۵؛ ۷ (۳): ۲۵۹-۲۶۷.